

1. ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันเรายอมรับแล้วว่า การศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดของการดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดในสังคม แม้แถมมนุษย์พวกแรก (ape-man) ก็ได้ศึกษาการทำเครื่องมือจากหินเพื่อความอยู่รอด¹ และในการบริหารงานระดับประเทศ การศึกษาก็ถูกนำมาใช้เป็นแม่บทใหญ่ของการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาทุกด้านต้องอาศัยกำลังคนและกำลังคนจะมีประสิทธิภาพก็ต้องอาศัยผลของการจัดการศึกษา

ประเทศไทยเรามีความจำเป็นรีบด่วนในการพัฒนาประเทศ เพื่อต่อสู้กับอิทธิพลของแนวความคิดต่าง ๆ ที่แทรกซึมเข้ามาในประเทศ² รัฐบาลไทยสมัย ฯพณฯ สัญญา ธรรมศักดิ์ ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนองความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ จึงได้แต่งตั้งกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2517³ คณะกรรมการชุดนี้ได้พิจารณาแนวทางที่จะปฏิรูปการศึกษา เสนอแก่รัฐบาล ปัญหาการวัดผลและประเมินผลการศึกษาก็ถูกนำไปพิจารณาคด้วย ซึ่งในรายงานของคณะกรรมการดังกล่าวได้กล่าวถึง การวัดผลการศึกษาว่า

1. ข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลการศึกษาวัดแต่ความจำ

¹ Anthony Atmore, and Others, The Last Two Million Years (London : The Reader's Digest Association 1973), P.15.

² ชานินทร์ ทรัพย์วิเชียร, การใช้กฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์ (กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์การศาสนา 2517), หน้า 226 - 229.

³ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.0203/12563 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2517.

2. การทดสอบการวัดผลที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นการสิ้นเปลืองและสูญเปล่า ผลการสอบยังเชื่อมั่นไม่ได้

3. การวัดผลที่เดาหมายก็ต่อเวลาเรียนเป็นหลัก ทำให้คนจำนวนมากไม่มีสิทธิเข้าสอบทั้ง ๆ ที่มีความรู้เพียงพอที่จะทำข้อสอบได้

4. ทัศนคติต่อการสอบปัจจุบันทำให้ผู้สอบมีการชิงดีชิงเด่นไม่ช่วยเหลือกัน

5. ครูไม่รับผิดชอบต่อการเรียนรูของผู้เรียน ครูถือว่าสอนแล้วเด็กจะใคร่รับรู้-เรียนรู้แค่ไหนเป็นภาระของเด็กเอง

6. การรายงานผลการสอบไม่สามารถสื่อความหมายที่ถูกต้อง ผู้สอบเองและผู้ปกครองไม่เข้าใจผลการสอบและไม่สามารถทำนายอะไรได้เลยจากผลการสอบ

7. เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน เพราะทุกคนมุ่งแต่การสอบได้นักการศึกษาของไทย ตลอดจนรัฐบาลมิได้ให้ความสนใจในปัญหาการศึกษาของชาติ การนำเอาปัญหาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา มาวิเคราะห์จะทำให้สามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาได้มาก เพราะเท่าที่ผ่านมาเรามักมองข้ามปัญหานี้ไป แคมป์ที่วิธีการเรียนการสอนเสียมากกว่า ทั้ง ๆ ที่นักวิชาการทางด้านการบริหารก็ยอมรับว่า การบริหารกิจการใด ๆ ก็ตามสิ่งหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของกิจการนั้น ๆ สามารถดูได้จากผลการประเมินผลงาน⁵ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษการประเมินผลการศึกษา นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังเช่นสมาคมผู้บริหารการศึกษา แห่งสหรัฐอเมริกาได้เสนอ กระบวนการบริหารการศึกษออกเป็น 5 ประการ คือ

⁴ สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, การปฏิรูปการศึกษา รายงานของคณะกรรมการวางแผนเพื่อปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2518), หน้า 127 - 128.

⁵ สมพงษ์ เกษมสิน , การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2516), หน้า 209.

1. การวางแผนงาน (Planning)
2. การแสวงหาและกำหนดตัวบุคคลและวัสดุทุกชนิดที่จำเป็น (Allocation)
3. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation)
4. การประสานงาน (Coordination)
5. การประเมินผล (Evaluation)⁶

ในกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนระดับต่าง ๆ การวัดผลและการประเมินผลการศึกษามีอิทธิพลอยู่ไม่น้อยต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและสถานศึกษา กล่าวคือ เครื่องมือการสอบวัดและการประเมินค่าที่สร้างอย่างถูกหลักวิชา การวัดผลการศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นแนวทางที่จะปรับปรุงตนเอง และยังสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติในการเรียนที่ดี ในทางตรงกันข้ามข้อสอบไล่ที่สร้างขึ้นอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาจะทำให้ผู้เรียนสับสน บั่นทอนกำลังใจ ชักนำให้นักเรียนเข้าใจวิธีแห่งการศึกษาเล่าเรียนอย่างผิด ๆ⁷ และผลของการเข้าใจวิธีศึกษาเล่าเรียนผิด ๆ ย่อมทำให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาอย่างไม่ถูกต้องนัก เช่น เกิดความคิดที่จะเผาพรรคคือ เป็นต้น

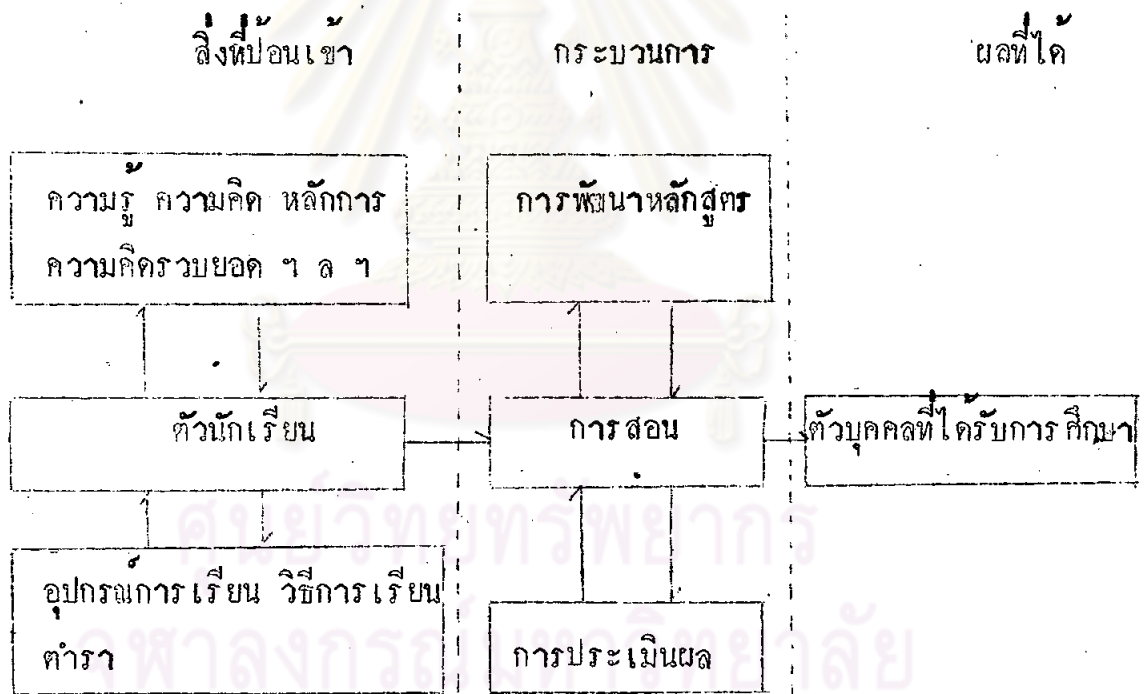
มีผู้ตั้งคำถามเกี่ยวกับคุณภาพของการศึกษาอยู่เสมอว่าในขณะที่จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น จำนวนครูเพิ่มขึ้น ตลอดจนอาคารเรียนและเทคโนโลยีต่าง ๆ เกิดตามมามากมาย แต่สิ่งเหล่านี้มิได้เป็นหลักประกันคุณภาพของการศึกษาที่ดีขึ้น เพราะนักเรียน นักศึกษา เป็นบุคคลที่มีส่วนเป็นต้นเหตุของความสับสนวุ่นวายในสังคมปัจจุบันหลายเรื่อง เช่น ปัญหานักเรียนอาชญากรพวกเดียวกัน นักศึกษาเข้าร่วมในการประท้วงรัฐบาลด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่นักเรียน นัก

⁶ ภิญญู สาทร, หลักบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2516), หน้า 74.

⁷ David K. Heenan, ชาวาล แพร์ตกุล, แปล การประเมินผลการสอนในประเทศไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยแบมเรียน 2509), หน้า 3.

นักศึกษาเหล่านี้เมื่อครูเป็นผู้ให้การศึกษอบรม จึงควรที่จะย้อนกลับไปดูคุณภาพของครูที่สอนระบบการเรียน ระบบการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาว่าอยู่ในลักษณะใด จึงทำให้นักเรียนนักศึกษาที่มีส่วนเข้าไปเป็นปัญหาของสังคมดังกล่าวมาแล้ว

ถ้าจะเปรียบเทียบกระบวนการผลิตครูหรือผลิตนักเรียน เป็นกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม ตามแนวคิดทางด้านการบริหารงานของเทเลอร์ (Taylor) และฟาโยล (Fayol)⁸ แล้วตัวผู้เรียนก็เปรียบเสมือนกับวัตถุดิบซึ่งเกี่ยวข้องกับผลิตผลขั้นสุดท้าย คือจบการศึกษาออกไปเป็นครูหรือเป็นนักเรียนที่จบการศึกษาแต่ละระดับ เช่นเดียวกันกับเอาฝ่ายเป็นวัตถุดิบ ผลิตผลขั้นสุดท้ายก็จะเป็นเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม กระบวนการให้การศึกษาก็สามารถแสดงควาแผนภูมิต่อไปนี้

⁸ Campbell Ronald F., Introduction to Educational Administration (Allyn and Bacon, Inc Boston, 1962), pp. 61-95.

จากแผนภูมิจะเห็นว่าในการจัดกระบวนการศึกษาเราแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
2. ระดับการสอนและพัฒนาการสอน (Instruction Development)
3. ระดับการประเมินผล (Evaluation)

การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับใดย่อมจะต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการทั้งสาม ซึ่งมีเรื่องการวัดผลและการประเมินผลรวมอยู่ด้วยเสมอ ถ้าหากเราสามารถพัฒนากระบวนการทั้งสามให้สอดคล้องสัมพันธ์กันดีแล้ว เราจะไต่ประโยชน์อย่างมหาศาลจากการศึกษาแต่ถ้าหากเราละเลยกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่งไปเสีย การจัดการศึกษาจะล้มเหลวทันที และมักมีปัญหาตามมามากมาย

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งที่เกิดลึกลงไปสอนนักเรียนทั่วประเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการเรียนการสอน และเป็นตัวขับเคลื่อนคุณภาพของครู แต่ในเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นส่วนรวมว่า

1. การผลิตครูปัจจุบันต้องเร่งขยายปริมาณการผลิตตามการตัดสินใจทางการเมืองอย่างฉับพลันเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การผลิตครูจึงเป็นไปเพื่อบ่มงให้ได้ปริมาณเป็นสำคัญทำให้ได้ครูที่คอยคุณภาพไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
2. กระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร และการวัดผลการศึกษา ตลอดจนการประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบันค่อนข้างล้าสมัยไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดความมั่นใจที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่ครู ไม่ใคร่ส่งเสริมความคิดอิสระ และความคิดริเริ่มอย่างมีเหตุผลแก่นักเรียนครูเท่าที่ควร⁹

ปัญหาดังกล่าวข้างบนนี้โดยเฉพาะข้อ 2 ทำให้ผู้วิจัยปรารถนาจะศึกษาปัญหา และความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของวิทยาลัยครู เพราะผู้วิจัยเชื่อว่า การวัดผลและการประเมินผลมีอิทธิพลสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการสอน

⁹ สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, เล่มเดิม หน้า 140 - 141.

กล่าวคือ ถ้าการวัดผลและประเมินผลมุ่งไปทางใ้การเรียนการสอนก็มุ่งไปทางนั้น เพราะระบบการศึกษาของไทยยังตั้งใจเรื่องการสอบได้สอบตกอยู่เป็นอันมาก อาจารย์ กมล สุกประเสริฐ¹⁰ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาไว้ในบทความเรื่องนักวัดผลเพื่อพัฒนาฯ

การวัดผลเป็นการวิจัยปฏิบัติการอย่างหนึ่งและเป็นการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ที่ช่วยแก้ป้สรรคและปัญหาประจำวันในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับปรุงการสอนการเรียนนั้นต้องอาศัยการวัดผลที่มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา การวัดผลที่มีได้นำเอาผลไปใช้ (feed back) ปรับปรุงการสอนการเรียน เช่น สอบแล้วเก็บไว้ในต 2 กเฉย ๆ หรือสอบแล้วเอาผลไปเพื่อเพียงตัดสินไ้ตกนั้นไม่เป็นการพัฒนาแต่อย่างไร

วิทยาลัยครูเป็นแหล่งผลิตครูแหล่งใหญ่ ตามสถิติของกรมการฝึกหัดครู ปีการศึกษา 2517 ไ้รายงานจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ มีจำนวนถึง 55611 คน¹¹ และ 60 % ของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านี้ออกไปสอนอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัด ดังนั้นการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลในวิทยาลัยครูจึงมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง อันจะครอบงำความคิดของครูจำนวนมากที่จะออกไปสอนในแต่ละปี ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจอยากทราบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูว่ามีความเห็นเช่นใดต่อระบบการวัดผลและประเมินผลในวิทยาลัยครู

ในระยะที่กรมการฝึกหัดครูไ้ปรับปรุงหลักสูตรของการฝึกหัดครู ซึ่งเป็นผลมาจากการเปิดสอนระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู เมื่อปีการศึกษา 2517 และได้มีการสัมมนา

¹⁰ กมล สุกประเสริฐ "การวัดผลเพื่อการพัฒนา" พัฒนาวัดผล 9 (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์ 2516), หน้า 95 - 96.

¹¹ กรมการฝึกหัดครู, สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2517 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา 2518), หน้า 78 - 80.

เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ เมื่อ 8 - 11 กันยายน 2518 ปัญหาการใช้ระบบการวัดผล และประเมินผลถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก โดยที่ผู้ร่างหลักสูตรได้เสนอความคิดที่จะใช้ระบบอิงเกณฑ์ (Criterion Reference) มาเป็นแม่บทของการวัดผล ใพุทธิธรรมแสง¹² ได้ตามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 206 คน สรุปได้ว่า คณะอาจารย์วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยายังไม่พร้อมที่จะรับระบบอิงเกณฑ์ มาใช้โดยทันทีทันใด ความคิดเห็นเช่นนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าติดตามศึกษาต่อไป ว่าใน ส่วนที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลนั้นอาจารย์ในวิทยาลัยครูมีความเห็นเป็นเช่นใด

การวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะนำแนวความคิดและหลักในการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การวัดผลและประเมินผลการศึกษา มาเสนอให้อาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยครูได้ช่วยกันพิจารณาออกความเห็น ว่า ความคิดเห็นใหม่ ๆ นั้นมีข้ออยู่ในวิทยาลัยครูมากน้อยเพียงใด และอาจารย์ นักศึกษาเห็นด้วยกับหลัก การนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับบุคคล 2 ประเภท คือผู้ วัดผลและประเมินผลกับผู้ถูกวัดผลและประเมินผล ในวิทยาลัยครูผู้วัดผลและประเมินผลคือ อาจารย์ผู้สอนและผู้ถูกประเมินคือนักศึกษา บุคคล 2 ประเภทนี้ มักจะมีแนวคิดต่างกันในเรื่อง การวัดผลและประเมินผลการศึกษา ถ้าหากสามารถพบวาระบบการวัดผลและประเมิน ผลการศึกษาแบบใดที่เป็นความต้องการ ของทั้งอาจารย์และนักศึกษาก็จะเป็นประโยชน์ต่อ การจัดการศึกษาในวิทยาลัยครูไม่น้อย

¹² ใพุทธิธรรมแสง, "ความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้า พระยา" ขงโค เอกสารรายภาค วันที่ 1 - 15 ตุลาคม 2518 ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2518.

ในปัจจุบันประเทศไทยแบ่งการบริหารราชการ ออกเป็นส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนภูมิภาคนั้นแบ่งเป็นภาคตามทิศทางที่ตั้งคือเป็นภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ ที่ตั้งวิทยาลัยครูในปัจจุบันมีกระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ ครบทุกภาค โดยเฉพาะภาคกลางมีจำนวนถึง 16 สถาบันจากจำนวน 29 สถาบันทั่วประเทศ และในภาคกลางยังจัดแยกเป็นวิทยาลัยครูส่วนกลาง ซึ่งได้แก่วิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่ 6 สถาบัน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิจัยความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลางโดยไม่รวมวิทยาลัยครูส่วนกลาง เพราะลักษณะของที่ตั้งแตกต่างไปจากวิทยาลัยครูอื่น ๆ ในภาคกลาง และลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันของกรุงเทพมหานครน่าจะมีผลต่อความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา การที่เลือกวิจัยวิทยาลัยครูภาคกลางก็เพราะเป็นภาคที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ในภาคกลางนี้ มีวิทยาลัยครูหลายแห่งซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

1. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดเพชรบุรี
2. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอยุธยา
3. วิทยาลัยครูนครปฐม จังหวัดนครปฐม
4. วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
5. วิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
6. วิทยาลัยครูจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
7. วิทยาลัยครูระยอง จังหวัดระยอง
8. วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
9. วิทยาลัยครูนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

สรุป

การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง แต่

ในระบบการจัดการนั้น ถ้าจะให้ใครสักคนจะเอาใจใส่และศึกษาอย่างจริงจังในทุกกระบวนการของการให้การศึกษา สัมฤทธิ์ผลของการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความต้องการอย่างยิ่งของรัฐบาลและนักศึกษา การวัดผลและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีผลต่อการให้ศึกษามากแต่ยังมีผู้สนใจศึกษาถึงปัญหาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา และที่สำคัญคือ ยังไม่เข้าใจว่าจะต้องให้การวัดผลและประเมินผล ช่วยพัฒนา หลักสูตร การสอน การเรียน เพราะการวัดวิธีใด ๆ ก็คือการประเมินผลเป็นระบบใดก็ตามจะมีเกรดหรือเป็นคะแนนที่ตามมาแล้วไม่ช่วยพัฒนา หลักสูตร การสอนและการเรียนมากนัก แต่กลับทำให้คนแข่งขันกันอย่างเอาเป็นเอาตาย ซึ่งน่าที่จะแข่งกับเกณฑ์พอแล้ว กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสนใจต่อปัญหาการศึกษาของชาติเป็นอย่างมาก โดยยอมรับทั้งความเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวางแผนปฏิรูปการศึกษา และพร้อมที่จะปฏิรูปการศึกษาตามข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2518¹³

กรมการฝึกหัดครูได้ปรับปรุงหลักสูตร ของการฝึกหัดครู โดยกำหนดระยะเวลาของการปฏิรูประบบการฝึกหัดครูไว้ว่า จะเลิกผลิตครู ป.กศ. แต่จะเพิ่มการผลิตครู ป.กศ. สูง และครูปริญญาใหม่มากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู ซึ่งแตกต่างไปจากระบบเดิมหลายประการจึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง

อาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูเป็นบุคคลที่ต้องเกี่ยวข้องกับระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษาโดยตรงความคิดเห็นที่ตรงกันหรือขัดแย้งกันย่อมมีผลต่อการใช้ระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงได้นำเอาหลักเกณฑ์บางประการของระบบการวัดผลและประเมินผลศึกษามาเสนอให้อาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยครูได้พิจารณาและออกความเห็น

¹³ นพ. ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, "การปฏิรูปการศึกษาของไทยในปัจจุบัน" วิทยากรย (ตุลาคม - ธันวาคม 2518), หน้า 22.

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจความคิดเห็นและหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ ของระบบการวัดผลและประเมินผลที่มีผู้ใ้คนำเสนอมาในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับของอาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลางเพียงใด โดยแยกวัตถุประสงค์ย่อย ๆ ได้ดังนี้

1. เพื่อสำรวจว่าอาจารย์และนักศึกษาเห็นวาระบบการวัดผลและประเมินผลที่เป็นหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตามที่นำเสนอในแบบสอบถามนั้นถูกนำมาใช้ในวิทยาลัยมากน้อยเพียงใดและเป็นที่ยอมรับของอาจารย์และนักศึกษาแค่ไหน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาว่า คล้อยตามกันหรือขัดแย้งกันในเรื่องใดบ้าง

3. เพื่อสำรวจว่าภายในกลุ่มอาจารย์ ซึ่งแยกเป็นกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มผู้สอน และภายในกลุ่มนักศึกษา ซึ่งแยกออกเป็นนักศึกษา ป.กศ.ต้น และ ป.กศ.สูง มีความคิดเห็นขัดแย้งกันในเรื่องใดบ้าง

4. เพื่อสำรวจปัญหาและความคิดเห็นเพิ่มเติมที่อาจารย์และนักศึกษานำเสนอแนะมาในแบบสอบถาม

5. เพื่อนำความคิดเห็นที่สำรวจได้มาเผยแพร่แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษาต่อไป

3. ขอบเขตของการวิจัย

ก. กลุ่มตัวอย่าง

1. อาจารย์ประจำหมวดวิชาต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูในภาคกลาง จำนวน 8 วิทยาลัย ไม่รวมวิทยาลัยครูในส่วนกลางซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. นักศึกษาระดับ ป.กศ.ปีที่ 2 และ ป.กศ.สูง ปีที่ 2 ของวิทยาลัยครู

ดังกล่าว

ข. สำคัญของแบบสำรวจใดแกแนวความคิดและหลักเกณฑ์บางประการของระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษา 8 ด้าน คือ

1. จุดมุ่งหมายของการ วัดผลการ ศึกษา
2. ประโยชน์ของการ วัดผลการ ศึกษา
3. วิธีการ วัดผลการ ศึกษา
4. วิธีการ ประเมินผลการ ศึกษา
5. ความสัมพันธ์ระหว่าง การ วัดผลการ ศึกษา หลักสูตรและวิธีสอน
6. วิธีสร้างข้อสอบ
7. การ ใสข้อสอบ
8. การบริหารการ สอบ

3.1 สมมติฐานของการ วิจัย

การ วิจัยครั้งนี้มีข้อสมมติฐาน 3 ประการ คือ

1. อาจารย์ และนักศึกษามีความคิด เห็นต่อระบบการ วัดผลและประเมินผลที่ เสนอในแบบสอบถามไม่แตกต่างกัน
2. อาจารย์ ยด้วยกันมีความคิด เห็นต่อระบบการ วัดผลและประเมินผลที่ เสนอ ในแบบสอบถามไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษายด้วยกันมีความคิด เห็นต่อระบบการ วัดผลและประเมินผลที่ เสนอ ในแบบสอบถามไม่แตกต่างกัน

3.2 ข้อจำกัดของการ วิจัย

1. การ วิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิด เห็นของอาจารย์ และนักศึกษานในวิทยาลัย ครูเท่านั้น

2. เรื่องที่วิจัยจำกัดอยู่เพียงความคิดเห็น 80 ประการ ที่คัดเลือกแล้วจากข้อความที่เกี่ยวข้องกับระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษา โดยไม่ับรวมการวัดผลการฝึกสอน ข้อความที่ตามแยกออกได้เป็น 8 องค์ประกอบ คือ

1. ความมุ่งหมายของการ วัดผลการศึกษา
2. ประโยชน์ของการ วัดผลการศึกษา
3. วิธีการ วัดผลการศึกษา
4. วิธีการ ประเมินผลการศึกษา
5. ความสัมพันธ์ระหว่าง การ วัดผลการศึกษา หลักสูตรและวิธีสอน
6. วิธีสร้างข้อสอบ
7. การใช้ข้อสอบ
8. การบริหารการ สอบ

4. ความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย

คำต่อไปนี้ อาจมีความหมายแตกต่างกันออกไปในที่อื่น แต่ในการวิจัยนี้ขอจำกัดความหมายให้เป็นที่เข้าใจตรงกันดังนี้

การ วัดผลการศึกษา	หมายถึงกรรมวิธีของการ เก็บข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบคุณผลของการให้การศึกษาว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายเพียงใด เช่น การ สอบ การ สังเกต
การ ประเมินผลการศึกษา	หมายถึงการนำเอาข้อมูลจากการวัดผลการศึกษา มาตัดสินชี้ขาด เพื่อกำหนดคุณคาบางประการ เช่น การให้เกรด การตัดสินได้ - ตก
วิทยาลัยครู	หมายถึงวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคในเขตท้องที่ที่เรียกว่า ภาคกลาง

อาจารย์	หมายถึงบุคคลที่ทำหน้าที่สอนประจำอยู่ที่วิทยาลัยครูในภาคกลาง 8 แห่ง
นักศึกษา	หมายถึงนักศึกษาภาคปกติระดับ ป.กศ.ปีที่ 2 และ ป.กศ.สูงปีที่ 2 ของวิทยาลัยครูในภาคกลาง 8 แห่ง
ผู้บริหาร	หมายถึงอาจารย์ที่ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดและหัวหน้าแผนกการต่าง ๆ
นักศึกษาระดับ ป.กศ.	หมายถึงนักศึกษาที่กำลังเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาตามหลักสูตร ของกรมการฝึกหัดครูภาคปกติ
นักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง	หมายถึงนักศึกษาที่กำลังเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นสูงตามหลักสูตร ของกรมการฝึกหัดครูภาคปกติ

5. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้

1. ได้ทราบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูที่มีต่อระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษาตามแนวความคิดใหม่ ๆ
2. ได้ทราบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของวิทยาลัยครูในภาคกลาง
3. ได้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยครูซึ่งอยู่ในเขตภาคกลาง การวิจัยนี้จะช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการในวิทยาลัยครูและจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานต่อไป
4. จะได้รับความความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู

6. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พหุความรู้ของผู้วิจัยเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของการวัดผลการศึกษาในวิทยาลัยครู แล้วนำความคิดไปหารือ อาจารย์ที่ปรึกษาและกำหนดหัวข้อเรื่อง เสนอหัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษา (ดร.อมรชัย ตันติเมธ) ซึ่งทำหน้าที่แทน ดร.ปัญญา สาทร ในขณะนั้น จากนั้นได้ศึกษาจากตำราวัดผล การศึกษา กำหนดหัวข้อของแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามขึ้นพร้อมทั้งทดลองหาค่าจำแนกควยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนและไคสแควร์เป็นรายข้อ เสร็จแล้วนำมาคัดเลือกสร้าง เป็นแบบสอบถามจริง ลักษณะของแบบสอบถามฉบับจริงเป็นมาตราส่วนวัดเจตนคติตามแบบ ของ ลิเคิร์ต (Likert) แต่กำหนดให้ตอบ 2 ตอน กล่าวคือ ตอน ก ให้ตอบว่า ตามข้อความที่กล่าวมามีปรากฏอยู่ในวิทยาลัยครูมากน้อยเพียงใด และตอน ข ให้ตอบว่ามี ความเห็นเป็นอย่างไรร่วมกับข้อความนั้น ๆ ซึ่งแบบสอบถามนี้มีฉบับเดียว

6.1 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ของการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มใหญ่และ 4 กลุ่มย่อย รวมประชากรทั้งสิ้น 666 คน

กลุ่มที่ 1 อาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคซึ่งตั้งอยู่ในภาคกลาง 8 แห่ง กลุ่มนี้แบ่งเป็นกลุ่มย่อย คือ อาจารย์ผู้สอน 215 คน อาจารย์ผู้มีหน้าที่บริหาร 79 คน รวมทั้งหมด 294 คน

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาในวิทยาลัยครูดังกล่าวแล้ว กลุ่มนี้แบ่งเป็นกลุ่มย่อย นักศึกษา ป.กศ.ปีที่ 2 จำนวน 193 คน และนักศึกษา ป.กศ.สูง จำนวน 179 คน รวม 372 คน

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นซึ่งสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามซึ่งมีอยู่ 2 ตอน กล่าวคือ ตอน ก. เป็นตอนให้แสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมตาม

ขอคำถามมีปรากฏอยู่ในทัศนะของผู้ตอบมากน้อยเพียงใด และตอน ข. เป็นตอนให้แสดงความเห็นว่า เห็นด้วยกับข้อความนั้นหรือไม่ ซึ่งจะทำได้ข้อมูล 2 ชุดพร้อมกัน และเปิดโอกาสให้แสดงความเห็นได้โดยเสรีในคำถามปลายเปิด

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากกรรมการฝึกหัดครู ผ่านหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จากนั้นก็ขอหนังสือเวียนจากหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูสวนกุหลาบในภาคกลาง 8 แห่ง เพื่อขอให้อาจารย์และนักศึกษาช่วยกรอกแบบสอบถาม พร้อมกับจดหมายถึงเพื่อนที่ทำงานในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งเป็นตัวแทนเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งคืน โดยกำหนดวันและเมื่อถึงกำหนดก็ส่งจดหมายเตือน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบ วิทยาลัยครูละ 100 ชุด แยกเป็นของอาจารย์ 50 ชุด และของนักศึกษา 50 ชุด รวมข้อมูลทั้งสิ้น 800 ชุด ได้คืน 666 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.25

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ระเบียบสถิติหาค่า ค่ากลาง (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองชั้นชนิดถูกวัดซ้ำ (Two-way analysis of variance having repeated measures on the same subject)¹⁴ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

6.4.1 แจกแจงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

6.4.2 แสดงรายละเอียดความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ อาจารย์ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ป.กศ.สูง และนักศึกษา ป.กศ. ที่มีต่อคำถาม 80 ข้อ ทั้งด้านการปฏิบัติ และด้านความเห็น ด้วยค่าของค่ากลาง

005795

6.4.3 แสดงรายละเอียดของความเห็นเป็นหัวข้อย่อย 8 หัวข้อ ควาคา
ของตัวกลาง (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
แยกตามกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม

6.4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ด้วยการใช้
วิเคราะห์ความแปรปรวนสองชั้นชนิดถูกวัดซ้ำ (Two-way analysis of variance
having repeated measures on the same Subject)

6.4.5 แจกแจงข้อมูลปลายเปิด เทียบเป็นอัตราส่วนร้อยละจากผู้ตอบ
มาทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย